

Zwarte rat in de media

Al enige weken staat de zwarte rat in de schijnwerpers bij de media. De zwarte rat rukt op en daarmee een toename van het aantal gevallen van besmettingen met het hantavirus. Hierover, hieronder meer.

Het KAD houdt zich al enige tijd bezig met onderzoek naar de toename van de zwarte rat. Toen in 2006 het aantal meldingen van zwarte ratten die bij het KAD binnenkwamen toenam, heeft het KAD het initiatief genomen hier nader onderzoek naar te doen. In eerste instantie is een enquête opgesteld en verspreid onder gemeenten, GGD's, bestrijdingsbedrijven en agrariërs in Limburg en Noord-Brabant om na te gaan of, en zo ja waar, zwarte ratten voorkomen. Hierop zijn vele meldingen binnengekomen en is een globaal overzicht verkregen van het verspreidingsgebied. Het aantal meldingen geeft aanleiding tot verder onderzoek. Gemeente Nederweert is één van de gemeenten die binnen hun gemeentegrenzen veelvuldig overlast ondervindt van zwarte ratten. Gemeente Nederweert heeft een meldpunt en registratiesysteem. Er wordt actief gereageerd op meldingen en zo nodig vindt handhaving plaats. In samenwerking met het KAD, de LLTB (Limburgse Land- en Tuinbouw Bond) en het Ministerie van VROM zijn diverse voorlichtingsavonden georganiseerd en is besloten het probleem gecoördineerd aan te pakken. Hiervoor zal mogelijk in eerste instantie een pilot worden opgezet. Wanneer hieruit goede resultaten worden behaald kan dit over een groter gebied worden uitgezet. Een goede coördinatie is bij de aanpak van de zwarte rat van essentieel belang.

Op 18 maart jl. is door het Ministerie van VROM een brief verzonden waarin zij haar verontrusting uitspreekt over de toename van zowel de bruine als de zwarte rat in Nederland en de resistentieproblematiek betreffende de bruine rat in Twente. Het Ministerie roept op tot actie.

Hantavirus

Naast dierziekten zoals mond- en klauwzeer en varkenspest kan de zwarte rat ook ziekten veroorzaken bij de mens. De zwarte rat was in de middeleeuwen de verspreider van de pest die miljoenen mensen het leven kostte. In België heeft het dier een reputatie als verspreider van het hantavirus, een ziekte die ernstige nierschade kan veroorzaken. In de media ontstond onlangs verwarring over de mogelijke relatie tussen de opkomst van de zwarte rat in Limburg en Noord-Brabant en het toegenomen aantal besmettingen met het hantavirus in Nederland. De verwarring ontstond in het Radio 1-programma De Ochtenden waar door Bastiaan Meerburg, onderzoeker aan de Universiteit Wageningen de suggestie werd gewekt van een mogelijk verband tussen de opkomst van de zwarte rat en het toegenomen aantal besmettingen met het hantavirus.

Jim van Steenberghe, hoofd landelijke coördinatie infectieziekten van het RIVM verklaarde desgevraagd dat een bepaald type hantavirus weliswaar bij ratten kan voorkomen, maar dat de nu in Nederland bij de mens voorkomende hantavirussen van een ander type zijn dat verspreid wordt door de rosse woelmuis. Hij voegde daaraan toe dat het RIVM diverse knaagdieren, waaronder ratten, onderzoekt op het hantavirus en andere ziekteverwekkers. De journalist heeft deze nuance kennelijk niet begrepen en trok een andere conclusie in het ANP-bericht dat uitging naar aanleiding van de nieuwsuitzending. Veel dagbladen en actualiteitenprogramma's hadden het bericht toen al integraal overgenomen.

Zwarte rat

Reactie RIVM

Het RIVM reageerde met het volgende bericht op haar website: 'Het RIVM onderzoekt verschillende soorten knaagdieren op aanwezigheid van onder andere hantavirussen. De bij de mens voorkomende hantavirussen in Nederland zijn van een type dat verspreid wordt door de rosse woelmuis en waarvan de zwarte rat geen verspreider is. Het RIVM onderzoekt verschillende soorten knaagdieren op aanwezigheid van ziekteverwekkers, waaronder hantavirussen, die een bedreiging voor de volksgezondheid zouden kunnen zijn. In 2007 zijn er in Nederland 27 gevallen van hantavirus infecties bij mensen geregistreerd. De meeste van deze gevallen werden gerapporteerd uit de regio's Twente, De Achterhoek en Noord-Brabant. Er waren geen gevallen in Limburg. Hierbij ging het uitsluitend om infecties met het type 'Puumalavirus' dat verspreid wordt door de rosse woelmuis (*Myodes glareolus*). De verschillende typen hantavirussen zijn sterk aan een bepaalde knaagdiersoort gebonden. De zwarte en bruine rat kan drager zijn van hantavirussen van het type 'Seoulvirus'. Dit type virus is in Nederland nog niet aangetroffen bij zowel ratten als de mens.' #